

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2252/2004 του Συμβουλίου σχετικά με την καθιέρωση προτύπων για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και τη χρήση βιομετρικών στοιχείων στα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα των κρατών μελών

(2008/C 200/01)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 286,

το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 8,

την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και ιδίως το άρθρο 41,

ΕΝΕΚΡΙΝΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 18 Οκτωβρίου 2007, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση κανονισμού (εφεξής «πρόταση») στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο με σκοπό την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2252/2004 ⁽¹⁾. Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) δεν ερωτήθηκε σχετικά με την εν λόγω πρόταση, αν και, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, η Επιτροπή οσάκις εγκρίνει νομοθετική πρόταση σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προσώπων έναντι της

επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμβουλεύεται τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων.

2. Ο Ευρωπαίος Επόπτης εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν συμμορφώθηκε προς τη νομική υποχρέωσή της να τον συμβουλευθεί και προσδοκά να ερωτάται στο μέλλον σχετικά με όλες τις προτάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο του άρθρου 28 παράγραφος 2. Ο Ευρωπαίος Επόπτης αποφάσισε να γνωμοδοτήσει ίδια πρωτοβουλία. Δεδομένου του υποχρεωτικού χαρακτήρα του άρθρου 28 παράγραφος 2, η παρούσα γνωμοδότηση πρέπει να μνημονευθεί στον πρόλογο του κειμένου.
3. Το ιστορικό της πρότασης έχει ως εξής. Στις 13 Δεκεμβρίου 2004, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2252/2004 σχετικά με την καθιέρωση προτύπων για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και τη χρήση βιομετρικών στοιχείων στα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα των κρατών μελών, προκειμένου να ενσωματωθούν βιομετρικά δεδομένα στα διαβατήρια. Μαζί με τα στοιχεία ασφαλείας, τα βιομετρικά δεδομένα αποσκοπούν στην ενίσχυση του δεσμού μεταξύ του διαβατηρίου και του κατόχου του εγγράφου. Στις 28 Φεβρουαρίου 2005, η Επιτροπή ενέκρινε το πρώτο μέρος των τεχνικών προδιαγραφών ⁽²⁾ που αφορά την αποθήκευση της εικόνας του προσώπου του κατόχου σε μικροκύκλωμα χωρίς επαφή. Στις 28 Ιουνίου 2006, η Επιτροπή εξέδωσε δεύτερη απόφαση ⁽³⁾ σχετικά με την πρόσθετη αποθήκευση δύο δακτυλικών αποτυπωμάτων στο ολοκληρωμένο κύκλωμα του διαβατηρίου.
4. Με στόχο την εναρμόνιση των εξαίρεσεων στο διαβατήριο βιομετρικών δεδομένων, η πρόταση πρόσθεσε τα ακόλουθα μέτρα: οι ανήλικοι κάτω των έξι ετών απαλλάσσονται από την υποχρέωση λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων, καθώς επίσης τα άτομα από τα οποία η λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων είναι πρακτικώς αδύνατη.

⁽²⁾ Η απόφαση E(2005) 409 βρίσκεται στο ακόλουθο σημείο: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/freetravel/documents/doc_freetravel_documents_en.htm

⁽³⁾ Η απόφαση E(2006) 2909 βρίσκεται στο ακόλουθο σημείο: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/freetravel/documents/doc_freetravel_documents_en.htm

5. Επίσης, η πρόταση εισάγει την υποχρέωση της αρχής «ένα άτομο, ένα διαβατήριο» η οποία περιγράφεται ως συμπληρωματικό μέτρο ασφαλείας και επιπλέον προστασία για τους ανηλίκους.
6. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης χαιρετίζει το γεγονός ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη το σημείο σχετικά με τις εναλλακτικές διαδικασίες που αναφέρονταν στις προηγούμενες γνώμες του, όπως δηλώνεται στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης.
7. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης εκφράζει λύπη για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν διενήργησε αξιολόγηση των επιπτώσεων της πρότασης. Δεν είναι, επομένως, σαφές πώς ήταν σε θέση η Επιτροπή να αξιολογήσει κατάλληλα την αναγκαιότητα και αναλογικότητα της πρότασης σε σχέση με τα θέματα προστασίας των δεδομένων χωρίς την υποστήριξη αυστηρής αξιολόγησης των επιπτώσεων. Η ανάλυση αυτή δεν πρέπει να περιορίζεται στο κόστος που επιφέρουν τα νέα μέτρα και μπορεί να αξιοποιήσει παρόμοια θέματα που προέκυψαν ήδη στα πλαίσια άλλων προτάσεων όπως η πρόταση για την αναθεώρηση της κοινής προξενικής εγκυκλίου (*). Η έλλειψη αξιολόγησης των επιπτώσεων υπογραμμίζει επίσης την ανάγκη επανεξέτασης του ορίου ηλικίας που ορίζει η πρόταση, όπως διευκρινίζεται περαιτέρω στο μέρος 2.1 της παρούσας γνωμοδότησης.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

2.1. Βιομετρικές εξαιρέσεις

8. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης έχει αναγνωρίσει επανειλημμένα τα πλεονεκτήματα που παρέχει η χρήση των βιομετρικών δεδομένων αλλά και έχει τονίσει ότι τα οφέλη αυτά εξαρτώνται από την επιβολή αυστηρών μέτρων διασφάλισης. Στη γνωμοδότηση του σχετικά με το SIS II (*), ο Ευρωπαϊός Επόπτης πρότεινε έναν μη διεξοδικό κατάλογο κοινών υποχρεώσεων ή απαιτήσεων που πρέπει να τηρούνται όταν χρησιμοποιούνται βιομετρικά δεδομένα σε ένα σύστημα. Τα στοιχεία αυτά θα συμβάλουν ώστε να μην επιβαρύνεται ο κάτοχος του διαβατηρίου από τις ατέλειες του συστήματος, όπως είναι οι συνέπειες της εσφαλμένης ταυτοποίησης ή η μη καταχώρηση.
9. Ως εκ τούτου, ο Ευρωπαϊός Επόπτης υποστηρίζει ιδιαίτερος την πρόταση της Επιτροπής να εισαγάγει εξαιρέσεις από τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων με βάση την ηλικία του προσώπου ή την αδυναμία του να δώσει δακτυλικά αποτυπώματα. Οι εξαιρέσεις αυτές αποτελούν μέρος των εφαρμοστέων εναλλακτικών διαδικασιών. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης επικροτεί επίσης την προσπάθεια της Επιτροπής να παρουσιάσει συνέχεια στην προσέγγιση των διαφόρων μέσων που εξετάζουν παρόμοια θέματα, δεδομένου ότι πρόταση εξαίρεσης κατατέθηκε και στην πρόταση για την κοινή προξενική εγκύκλιο.

(*) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της κοινής προξενικής εγκυκλίου περί θεωρήσεων εισόδου για τις διπλωματικές και τις έμμοδες προξενικές αρχές σε σχέση με την εισαγωγή των βιομετρικών στοιχείων, συμπεριλαμβανόμενων διατάξεων για την οργάνωση της παραλαβής και της διεκπεραίωσης των αιτήσεων θεώρησης [COM(2006) 269 τελικό].

(*) Γνώμη της 19ης Οκτωβρίου 2005 όσον αφορά τρεις προτάσεις σχετικά με το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) [COM(2005) 230 τελικό, COM(2005) 236 τελικό και COM(2005) 237 τελικό] (ΕΕ C 91 της 19.4.2006, σ. 38).

10. Εντούτοις, ο Ευρωπαϊός Επόπτης θεωρεί ακόμα ανεπαρκείς αυτές τις εξαιρέσεις, επειδή δεν κατορθώνουν να καλύψουν κάθε πιθανό σχετικό πρόβλημα που προκύπτει από τις εγγενείς ατέλειες των βιομετρικών συστημάτων και ειδικότερα όσον αφορά τα παιδιά και τους ηλικιωμένους.

Η περίπτωση των παιδιών

11. Στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης, η Επιτροπή αναφέρεται στα πιλοτικά σχέδια ορισμένων κρατών μελών στα οποία τονιζόταν ότι τα δακτυλικά αποτυπώματα «ανηλίκων που δεν έχουν συμπληρώσει το έκτο έτος της ηλικίας δεν πληρούσαν τις ποιοτικές προδιαγραφές που διασφαλίζουν εξακρίβωση της ταυτότητας με απόλυτη ταύτιση». Ωστόσο, ελάχιστες ή και καθόλου πληροφορίες δεν υπάρχουν σχετικά με τα εν λόγω πιλοτικά σχέδια και τις συνθήκες υπό τις οποίες εκτελέστηκαν· η έννοια της έκφρασης «δεν πληρούσαν τις ποιοτικές προδιαγραφές» δεν έχει εξηγηθεί ούτε έχει οριστεί μέχρι τώρα.
12. Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊό Επόπτη, το όριο ηλικίας για τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων παιδιών πρέπει να καθοριστεί μέσω μιας συνεπούς και εις βάθος μελέτης η οποία θα προσδιορίσει κατάλληλα την ακρίβεια των συστημάτων υπό πραγματικές συνθήκες και θα απεικονίζει την ποικιλία των υπό επεξεργασία δεδομένων. Τα πιλοτικά σχέδια αυτά καθαυτά δεν παρέχουν επαρκείς πληροφορίες επί των οποίων να μπορούν να βασιστούν θεμελιώδεις επιλογές του κοινοτικού νομοθέτη.
13. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης τόνισε ήδη την ανάγκη της διενέργειας μιας τέτοιας μελέτης πριν από οποιοδήποτε καθορισμό ορίου ηλικίας στη γνωμοδότηση του (*) σχετικά με την πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση της κοινής προξενικής εγκυκλίου. Ούτε η διαθέσιμη επιστημονική βιβλιογραφία ούτε η προηγούμενη μελέτη επιπτώσεων που διενήργησε η Επιτροπή στο πλαίσιο της πρότασης σχετικά με το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (†) δεν προσφέρουν αδιαφιλονίκητη αποδεικτική στήριξη για τον καθορισμό μιας σταθερής βάσης ορίου ηλικίας των παιδιών.
14. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης συστήνει, ως εκ τούτου, να θεωρηθεί προσωρινό το όριο ηλικίας που επιλέγεται στην πρόταση. Μετά την παρέλευση τριετίας, το όριο ηλικίας πρέπει να επανεξετασθεί στη βάση μιας ευρείας και εις βάθος μελέτης. Λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα των βιομετρικών δεδομένων, καθώς και της ανταγωνιστικής διάστασης των βιομετρικών συστημάτων, ο Ευρωπαϊός Επόπτης προτείνει αυτή η μελέτη να στηριχθεί στη διαχείριση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού οργάνου με σαφή εμπειρογνωμοσύνη και τράπεζες δοκιμών σε αυτό το πεδίο (**). Όλοι οι ενδιαφερόμενοι από τον σχετικό κλάδο έως τις αρχές των κρατών μελών πρέπει να κληθούν να συμβάλουν στη μελέτη.

(*) Γνώμη της 27ης Οκτωβρίου 2006 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της κοινής προξενικής εγκυκλίου περί θεωρήσεων εισόδου για τις διπλωματικές και τις έμμοδες προξενικές αρχές σε σχέση με την εισαγωγή των βιομετρικών στοιχείων, συμπεριλαμβανόμενων διατάξεων για την οργάνωση της παραλαβής και της διεκπεραίωσης των αιτήσεων θεώρησης [COM(2006) 269 τελικό] — 2006/0088 (COD) (ΕΕ C 321 της 29.12.2006, σ. 38).

(†) Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών για τις θεωρήσεις βραχείας διαμονής [COM(2004) 835 τελικό] που υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 28 Δεκεμβρίου 2004.

(**) Μια δυνατότητα που προτείνει ο Ευρωπαϊός Επόπτης είναι να επιφορτιστεί με αυτή την αποστολή το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

15. Πριν από τον σαφή καθορισμό του ορίου ηλικίας από τη μελέτη και προκειμένου να αποφευχθεί η οποιαδήποτε επικίνδυνη εφαρμογή, ο Ευρωπαίος Επόπτης προτείνει το εφαρμοζόμενο όριο να αντιστοιχεί στα όρια που υιοθετήθηκαν ήδη για τους μεγάλους πληθυσμούς με τον κανονισμό σχετικά με το σύστημα EURODAC⁽⁹⁾ όσον αφορά τους αιτούντες άσυλο (το όριο ηλικίας για τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων παιδιών είναι τα 14 έτη) ή το πρόγραμμα επισκέψεων των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής⁽¹⁰⁾ (επίσης όριο ηλικίας 14 ετών). Τα όρια αυτά μπορούν να είναι και ελαφρώς χαμηλότερα καθώς η χρήση των βιομετρικών δεδομένων περιορίζεται αυστηρά σε διαδικασία εξακρίβωσης (αντιπαραβολή ενός προς ένα) σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2252/2004. Πράγματι, λιγότερα λάθη σημειώνονται συνήθως με αυτή τη διαδικασία σε σύγκριση με τη διαδικασία ταυτοποίησης (αντιπαραβολή ενός προς ν) η οποία παρουσιάζει υψηλότερα ποσοστά σφάλματος.

Η περίπτωση των ηλικιωμένων

16. Οι ατέλειες των συστημάτων αναγνώρισης δακτυλικών αποτυπωμάτων δεν αφορούν μόνο τα μικρότερα παιδιά αλλά και τους ηλικιωμένους. Έχει, πραγματικά, καταδειχθεί ότι η ακρίβεια και η δυνατότητα χρησιμοποίησης των δακτυλικών αποτυπωμάτων μειώνονται με την πάροδο του χρόνου⁽¹¹⁾ και τα στοιχεία της άνεσης και της εργονομίας αποκτούν εδώ επίσης ιδιαίτερη σημασία. Ακολουθώντας το σκεπτικό του ορίου ηλικίας για τα παιδιά, ο Ευρωπαίος Επόπτης συστήνει να εισαχθεί ως πρόσθετη εξαίρεση όριο ηλικίας για τους ηλικιωμένους το οποίο να βασίζεται σε ανάλογες δοκιμασμένες περιπτώσεις που ήδη ισχύουν (η επίσκεψη στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής έχει ως όριο τα 79 έτη). Η ποιότητα των δακτυλικών αποτυπωμάτων των ηλικιωμένων όσον αφορά τις διαδικασίες καταχώρησης και ταύτισης πρέπει επίσης να αποτελέσει μέρος της μελέτης που προτάθηκε.

17. Τέλος, ο Ευρωπαίος Επόπτης υπενθυμίζει ότι οι εξαιρέσεις αυτές δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να στιγματίζουν ή να επιφέρουν διακρίσεις εις βάρος των ατόμων που εξαιρούνται είτε προληπτικά, λόγω της ηλικίας τους, είτε επειδή τα δακτυλικά αποτυπώματά τους είναι μη αναγνώσιμα.

2.2. «Ένα άτομο, ένα διαβατήριο»

18. Όπως εξηγείται στην ιστοσελίδα της Διεθνούς Οργάνωσης Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO), η πρόταση για την ιδέα «ένα άτομο, ένα διαβατήριο»⁽¹²⁾ διατυπώθηκε κυρίως ως πιθανή λύση της έλλειψης τυποποίησης των οικογενειακών διαβατηρίων και της εμφάνισης των αναγνώσιμων από μηχάνημα διαβατηρίων. Ο Ευρωπαίος Επόπτης αναγνωρίζει ότι αυτή η ιδέα μπορεί, ως επιπλέον όφελος, να συμβάλει στον αγώνα κατά της εμπορίας παιδιών. Ωστόσο, κύριος σκοπός ενός διαβατηρίου είναι να διευκολύνει τα ταξίδια των ευρωπαίων πολιτών και όχι να καταπολεμά τις απαγωγές παιδιών για τις οποίες εκπονούνται πρόσθετα συγκεκριμένα και αποτελεσματικά μέτρα.

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2725/2000 του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με τη θέσπιση του «EURODAC» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου (ΕΕ L 316 της 15.12.2000, σ. 1).

⁽¹⁰⁾ Οι εξαιρέσεις όσον αφορά την επίσκεψη στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής βρίσκονται στο ακόλουθο σημείο: http://www.dhs.gov/xtrvlsec/programs/editorial_0527.shtm

⁽¹¹⁾ Fingerprint Image Quality Evaluation: Elderly and Younger Populations N.C. Sickler & S.J. Elliott, Ph.D., Department of Industrial Technology, School of Technology, Purdue University, West Lafayette, IN 47907, A. Hicklin και R. Khanna, The Role of Data Quality in Biometric Systems, MTS, 9 Φεβρουαρίου 2006.

⁽¹²⁾ http://www.icao.int/icao/en/atb/fal/passport_concept.htm

19. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη⁽¹³⁾, περισσότερο κινδυνεύουν να αποτελέσουν θύμα εμπορίας ή απαγωγής οι ανήλικοι που ταξιδεύουν μόνοι. Είναι σαφές ότι για αυτή την κατηγορία, η κατοχή ενός προσωπικού ταξιδιωτικού εγγράφου προσφέρει μεγαλύτερη προστασία. Πρέπει, πάντως, να τονιστεί ότι σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση Αεροπορικών Μεταφορών (IATA), δεν επιτρέπεται στα παιδιά κάτω από την ηλικία των έξι να ταξιδέψουν χωρίς τον κηδεμόνα τους.

20. Στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης, η Επιτροπή εξηγεί την ανάγκη για αυτό το μέτρο ασφαλείας με το παράδειγμα όπου ένας γονιός και τα τέκνα του είναι εγγεγραμμένοι στο ίδιο διαβατήριο και το γεγονός ότι δεν αποθηκεύονται στο ολοκληρωμένο κύκλωμα τα βιομετρικά δεδομένα των παιδιών, αλλά μόνο του γονιού. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι όσον αφορά παιδιά που είναι κάτω του ορίου ηλικίας που προτείνει η Επιτροπή, τα βιομετρικά δεδομένα τους δεν αποθηκεύονται ούτως ή άλλως στο διαβατήριο. Στην περίπτωση αυτή, το συμπληρωματικό κόστος και η διαδικασία που επιβαρύνουν τους γονείς, καθώς και η επιπλέον συλλογή προσωπικών δεδομένων των παιδιών, φαίνονται ως υπερβολική απαίτηση, λαμβανομένης υπόψη της πιθανής προστιθέμενης αξίας που προσφέρει η εν λόγω αρχή.

21. Πρέπει να υπογραμμιστεί επίσης ότι η τεχνική δυνατότητα της πρόσβασης στα δεδομένα ή της καταχώρησής τους (μέσω της παροχής βιομετρικού διαβατηρίου στα παιδιά που εξαιρούνται) συνιστά πολλάκις ισχυρό κίνητρο για την ντε φάκτο πρόσβαση στα δεδομένα αυτά ή στη συγκέντρωσή τους. Μπορεί κανείς να υποθέσει με βεβαιότητα ότι θα χρησιμοποιηθούν τεχνικά μέσα μόλις καταστούν διαθέσιμα: με άλλα λόγια, μερικές φορές τα μέσα προηγούνται του σκοπού και όχι το αντίθετο. Αυτό ενδέχεται να οδηγήσει σε επακόλουθες απαιτήσεις για λιγότερο αυστηρές νομικές προϋποθέσεις (και χαμηλότερο όριο ηλικίας) προκειμένου να διευκολυνθεί η χρήση των εν λόγω τεχνικών δυνατοτήτων. Οι νομοθετικές τροποποιήσεις θα μπορούσαν στη συνέχεια απλώς να επιβεβαιώσουν πρακτικές που ήδη ισχύουν.

22. Ο Ευρωπαίος Επόπτης προτείνει όσον αφορά την αρχή «ένα άτομο, ένα διαβατήριο» να εφαρμόζεται μόνο στα παιδιά άνω του ορίου ηλικίας που προτείνει η Επιτροπή ή του ορίου που θα εξετασθεί και θα επιβεβαιωθεί από την προαναφερόμενη μελέτη.

2.3. Έγγραφο «βάσης»

23. Η έκδοση διαβατηρίων στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης διέπεται από την εθνική τους νομοθεσία. Η εθνική νομοθεσία απαιτεί την παρουσίαση διαφόρων εγγράφων, όπως πιστοποιητικό γεννήσεως, πιστοποιητικό ιθαγένειας, οικογενειακό βιβλιάριο, γονική άδεια, άδεια οδήγησης, λογαριασμός δημόσιας υπηρεσίας κτλ. Αυτά τα έγγραφα αποκαλούνται συνήθως έγγραφα «βάσης», επειδή αποτελούν τη βάση των διαβατηρίων.

⁽¹³⁾ Η μελέτη βρίσκεται στο ακόλουθο σημείο: http://www.childfocus.be/fr/activities_5_2.php?id=112
Αγγλική περίληψη της μελέτης βρίσκεται στο ακόλουθο σημείο: http://www.childfocus.be/uploads/documents/114-414-samenvatting_%20eng_%20definitief.doc

24. Οι διαφορές στις νομοθεσίες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι μεγάλες στο σημείο αυτό. Ο τρόπος έκδοσης των εγγράφων «βάσης» στα κράτη μέλη, καθώς και των εγγράφων που απαιτούνται για την παράδοση ενός διαβατηρίου παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία καταστάσεων και διαδικασιών, οι οποίες είναι βέβαιο ότι μειώνουν την ποιότητα των δεδομένων στα διαβατήρια και μάλιστα ενισχύουν τον κίνδυνο της κλοπής ταυτότητας.
25. Καθώς έχουν συνήθως λιγότερα χαρακτηριστικά ασφαλείας, τα έγγραφα «βάσης» είναι πιο πιθανό να υποστούν πλαστογράφηση και παραποίηση σε αντιδιαστολή με ένα ενισχυμένο διαβατήριο με βιομετρικά δεδομένα προστατευόμενα από συστήματα PKI.
26. Μολονότι ο Ευρωπαίος Επόπτης επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να ενισχύσει τα μέτρα ασφαλείας του διαβατηρίου, επιθυμεί να τονίσει ότι το διαβατήριο είναι μόνο ένας κρίκος μιας αλυσίδας ασφαλείας που αρχίζει από αυτά τα έγγραφα «βάσης» και τελειώνει στα σημεία διέλευσης των συνόρων και ότι η αλυσίδα αυτή είναι τόσο γερή όσο και ο πιο αδύναμος κρίκος της. Ο Ευρωπαίος Επόπτης συστήνει επομένως στην Επιτροπή να προτείνει επιπλέον μέτρα για την εναρμόνιση του τρόπου έκδοσης των εγγράφων «βάσης» και για το ποια από αυτά απαιτούνται για την έκδοση διαβατηρίου.

2.4. Εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2252/2004 και νέα προβλήματα

Η αποθήκευση των βιομετρικών δεδομένων

27. Σύμφωνα με εις βάθος έρευνα (¹⁴) που διενήργησε η ομάδα του άρθρου 29 (ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) κατ' αίτηση της επιτροπής LIBE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και που εστιασθήκε στις πρακτικές εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2252/2004, διάφορα κράτη μέλη έχουν προβλέψει την υλοποίηση κεντρικής βάσης δεδομένων για την αποθήκευση των βιομετρικών δεδομένων του διαβατηρίου. Παρόλο που είναι δυνατόν για τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν απλώς μια διαδικασία εξακρίβωσης των βιομετρικών δεδομένων με τη χρήση κεντρικής βάσης δεδομένων, καθώς υπάρχει αυστηρός περιορισμός από τον κανονισμό, η εναλλακτική αυτή επιλογή παρουσιάζει επιπλέον κινδύνους για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, όπως η ανάπτυξη άλλων σκοπών που δεν προβλέπονται στον κανονισμό, ή ακόμα και επιδρομές αλίευσης στη βάση δεδομένων που θα είναι δύσκολο να περιοριστούν (¹⁵).
28. Ο Ευρωπαίος Επόπτης συστήνει στην Επιτροπή να προτείνει μέτρα περαιτέρω εναρμόνισης προκειμένου να εφαρμοστεί η χρήση μόνο αποκεντρωμένης αποθήκευσης (στο ασύρματο

ολοκληρωμένο κύκλωμα του διαβατηρίου) για τα βιομετρικά δεδομένα που συλλέγονται για τα διαβατήρια των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διαδικασίες καταχώρησης και ταύτισης

29. Η απόφαση της Επιτροπής (¹⁶), της 28ης Ιουνίου 2006, E(2006) 2909, καθόρισε μόνο το μορφότυπο και την ποιότητα των εικόνων των δακτυλικών αποτυπωμάτων που πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία καθώς και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να προστατεύονται (αυστηρότερος έλεγχος πρόσβασης). Δεν υπάρχει καμία ένδειξη στην πρόταση ούτε σχετικά με το πιθανό ποσοστό μη καταχώρησης (FER) ούτε και με ποσοστά σχετικά με τη διαδικασία ταύτισης. Η πρόταση έχει προβλέψει πράγματι εναλλακτική διαδικασία για τα μικρά παιδιά (όριο ηλικίας), αλλά δεν καθορίζεται κατώτατο όριο για την περίπτωση που τα δακτυλικά αποτυπώματα δεν είναι ικανοποιητικά προς καταχώρηση.
30. Όσον αφορά τη διαδικασία ταύτισης, η πρόταση ομοίως δεν ορίζει ποιο ποσοστό εσφαλμένης απόρριψης πρέπει να εφαρμόζεται στα σύνορα και ποια να είναι η μεταχείριση προσώπων που έπεσαν θύματα εσφαλμένης απόρριψης. Αυτή η απουσία ομοιομορφών ποσοστών ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα διαφορετικές διαδικασίες για τα βιομετρικά δεδομένα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάλογα με τα σύνορα που το πρόσωπο επιλέγει για να εισέλθει στον χώρο Σένγκεν, και μπορεί έτσι να επιφέρει άιση μεταχείριση των ευρωπαίων πολιτών σχετικά με τους λοιπούς κινδύνους των βιομετρικών συστημάτων. Επειδή η διαδικασία αφορά εξακρίβωση ένα προς ένα, ο Ευρωπαίος Επόπτης αναγνωρίζει ότι το ποσοστό εσφαλμένης απόρριψης είναι χαμηλότερο από το ποσοστό που ισχύει για τη διαδικασία ταυτοποίησης και, ως εκ τούτου, θα είναι λιγότερες οι περιπτώσεις προς εξέταση. Πρέπει, ωστόσο, να καθοριστούν και οι εναλλακτικές διαδικασίες με τρόπο εναρμονισμένο και ικανοποιητικό για τα πρόσωπα αυτά.
31. Ο Ευρωπαίος Επόπτης συστήνει στην Επιτροπή να προτείνει κοινά ποσοστά για την διαδικασία καταχώρησης και ταύτισης που να συμπληρώνονται από εναλλακτικές διαδικασίες από κοινού με τις αρχές των κρατών μελών.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

32. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις στους ισχύοντες κανόνες σχετικά με τα πρότυπα για τα χαρακτηριστικά ασφαλείας και τη χρήση βιομετρικών στοιχείων στα διαβατήρια και τα ταξιδιωτικά έγγραφα των κρατών μελών, εγείρουν παρόμοια ζητήματα με εκείνα που έθιξαν οι προηγούμενες γνωμοδοτήσεις, αν και ο Ευρωπαίος Επόπτης επικροτεί το γεγονός ότι η ανάγκη για εναλλακτικές διαδικασίες ελήφθη τώρα υπόψη.

(¹⁴) Βλέπε επιστολή της 10ης Δεκεμβρίου 2007, με παράρτημα, από τον Πρόεδρο της ομάδας του άρθρου 29 προς τον πρόεδρο της Επιτροπής LIBE σχετικά με τα διαβατήρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στους κάτωθι συνδέσμους:

http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/others/2007_12_10_letter_cavada_biopassports_en.pdf
http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/others/2007_12_10_letter_cavada_biopassports_replies_en.pdf

(¹⁵) Βλέπε τη γνώμη αριθ. 3/2005 της ομάδας του άρθρου 29 της 30ης Σεπτεμβρίου 2005 (WP 112).

(¹⁶) Βλέπε υποσημείωση 3.

33. Ο Ευρωπαίος Επόπτης χαιρετίζει επίσης την εισαγωγή εξαιρέσεων βάσει της ηλικίας του προσώπου ή της δυνατότητας του να παράσχει δακτυλικά αποτυπώματα, καθώς και την προσπάθεια να υπάρχει συνέπεια στην προσέγγιση των διαφόρων μέσων που εξετάζουν παρόμοια θέματα.
34. Εντούτοις, ο Ευρωπαίος Επόπτης θεωρεί ακόμα ανεπαρκείς αυτές τις εξαιρέσεις, επειδή δεν κατορθώνουν να αντιμετωπίσουν κάθε πιθανό σχετικό θέμα που προκύπτει από τις εγγενείς ατέλειες των βιομετρικών συστημάτων και ειδικότερα όσον αφορά τα παιδιά και τους ηλικιωμένους.
35. Το όριο ηλικίας για τα παιδιά πρέπει να καθοριστεί μέσω μιας συνεπούς και εις βάθος μελέτης η οποία θα προσδιορίσει κατάλληλα την ακρίβεια των συστημάτων υπό πραγματικές συνθήκες και θα απεικονίζει την ποικιλία των υπό επεξεργασία δεδομένων. Η εν λόγω μελέτη πρέπει να διενεργηθεί από ευρωπαϊκό όργανο με σαφή πείρα και κατάλληλες εγκαταστάσεις σε αυτόν τον τομέα.
36. Πριν από τον καθορισμό του ορίου ηλικίας από τη μελέτη και προκειμένου να αποφευχθεί η οποιαδήποτε επικίνδυνη εφαρμογή, το προσωρινό όριο πρέπει να αντιστοιχεί στα όρια που έχουν ήδη υιοθετηθεί για τους μεγάλους πληθυσμούς, είτε στο σύστημα EURODAC είτε το πρόγραμμα επισκέψεων των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (ηλικία 14 έτη), είτε να είναι ελαφρώς χαμηλότερο μόνο στα πλαίσια της διαδικασίας εξακρίβωσης.
37. Όριο ηλικίας για τους ηλικιωμένους, που μπορεί να βασίζεται σε ανάλογες δοκιμασμένες περιπτώσεις (επίσκεψη στις

Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής: ηλικία 79 έτη), πρέπει να τεθεί ως επιπλέον εξαίρεση. Οι εξαιρέσεις αυτές δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να στιγματίζουν τους ενδιαφερομένους ή επιφέρουν διακρίσεις εις βάρος τους.

38. Η αρχή «ένα άτομο, ένα διαβατήριο» πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στα παιδιά πάνω από το ενδεδειγμένο όριο ηλικίας.
39. Λόγω της ποικιλίας των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τα έγγραφα που απαιτούνται για την έκδοση διαβατηρίου, η Επιτροπή πρέπει να προτείνει επιπλέον μέτρα για να εναρμονίσει την έκδοση και τη χρήση των εγγράφων «βάσης».
40. Η Επιτροπή πρέπει επίσης να προτείνει περαιτέρω μέτρα εναρμόνισης προκειμένου να εφαρμοστεί μόνο αποκεντρωμένη αποθήκευση βιομετρικών δεδομένων που συλλέγονται για τα διαβατήρια των κρατών μελών.
41. Τέλος, η Επιτροπή πρέπει να προτείνει κοινά ποσοστά για την διαδικασία καταχώρησης και ταύτισης που να συμπληρώνονται από εναλλακτικές διαδικασίες από κοινού με τις αρχές των κρατών μελών.

Βρυξέλλες, 26 Μαρτίου 2008.

Peter HUSTINX

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων